

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

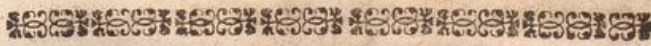
Responsa Moralia In Causis Justitiæ Commutativæ De Restitutione & Contractibus

Heislinger, Anton

Ingolstadij, 1726

Casus XXXI. De fructibus à possessore malæ fidei restituendis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40194

CASUS XXXI.

De fructibus à possessore malæ fidei restituendis.

Larentius morti proximus, ut suæ salutis prospiceret, constituit denique suo domino restituere agrum, quem longo tempore mala fide possederat; quia autem ex suo confessorio intelligit, etiam fructus ex re aliena interea cum mala fide perceptos eidem restituendos esse, ideo occasione hujus casus.

Q. 1. An possessor malæ fidei teneatur restituere fructus consumptos, è quibus ditior non evasit?

Q. 2. Quid faciendum, si illos fructus ex re à se possessa ipse dominus non percepisset?

Q. 3. Aut veris Dominus ex sua re verosimilius percepisset, ipse autem injustus possessor non perceperit?

Q. 4. Num etiam restituendi sint fructus, qui nec à possessore malæ fidei percepti, nec ab ipso Domino percipiendi fuissent, simpliciter tamen potuissent percipi?

Q. 5. Ad quam restitutionem sit obligandus possessor fidei præsumptivæ solum malæ?

Q. 6. Qualis restitutio fructuum facienda, si malæ successit bona; aut bonæ mala fides?

SYNOPSIS.

§. I.

Resolvitur primum quæsitum.

An possessor malæ fidei teneatur restituere fructus consumptos, è quibus ditior non evasit?

1. Quid, ac quotuplex sit mala fides.	toto tempore, vel solum pro aliquo.
2. Affertur discrimen inter bonam, & malam fidem verè talem; & solum præsumptivè talem.	4. Obligatur certò ad omnes fructus reddendos, quos reddere possessor bonæ fidei tenetur.
3. in mala fide possessor potuit esse vel	5. Possessor malæ fidei debet restituere

Hhh 2

§. II.

Resolvitur secundum Quæsitum.

Quid faciendum, si illos fructus ex re à se possessa ipse dominus non percepisset?

6. Tenetur etiam ad perceptos, à domino rem suam possidente non percipientos.
7. Non obstanti singulari sua in re colenda adhibita diligentia.
8. Et quidem integrè persolvendos.
9. Etiam si ex melioramentis possessoris provenerint, si hæc rei alienæ accreverint.
10. Quenam melioramenta rei accrescant; & quenam non, declaratur.
11. Neque habet ex hoc Dominus plus in suis bonis, quam aliàs fuisset habiturus.
12. Ipsi etiam pecuniarii ex locatione v. g. domus provenientes, restitui debent.
13. Aliud dicendum de pecuniis ex locatione depositi collectis.
14. Obligatio restitutionis tum ex damno, tum ex re accepta exoritur.
15. Ad fructus tamen bona fide totaliter absumptos non tenetur ejusmodi possessor.
16. Excepto casu, quo illos Dominus ex re sua sibi non erepta percipisset.

§. III.

Resolvitur tertium quæsitum.

Quid faciendum, si fructus verus dominus verosimilius ex re sua percepisset, ipse autem injustus possessor illos non perceperit?

17. Fructus, quos verosimilius ex re sua sibi relicta percepturus esset Dominus, debent restitui, etiam si à possessore percepti non fuerint.
18. Licet isti singulari duntaxat industriæ domini forent ascribendi.
19. Et à possessore absque sua culpa non fuerint percepti.
20. Modò licitè, atque honestè à domino collecti fuissent.
21. Satisfit Regule generaliter 79. n. 5. versus sed tamen: ff. de Regulis Juris.
22. Manetque hæc obligatio, licet res aliena in tertium, apud quem hæc non fructificat, translata fuerit.
23. Facienda etiam horum restitutio erit ante omnem sententiam Judicis.
24. Excepti tamen erunt fructus merè industriales etiam à possessore male fidei percepti.

§. IV.

§. IV.

Resolvitur quartum quaesitum.

Num etiam restituendi sint fructus, qui nec à possessore male fidei percepti, nec ab ipso domino percipiendi fuissent, simpliciter tamen potuissent percipi?

- 25. **I**N foro conscientiae, male fidei possessor non obligatur ad restituendos fructus qui nec ab ipso percepti, nec à Domino percipiendi fuissent, etsi absolute potuerint percipi.
- 26. Nec obstat, quòd in foro externo illos restituere teneatur.
- 27. Aut quòd statuta pro foro externo circa possessorem bonae fidei, etiam procedant in foro externo.

§. V.

Resolvitur quintum quaesitum.

Ad quam restitutionem sit obligandus possessor fidei praesumptivè solum male?

- 28. **P**ost litis contestationem possessor etiam bonae fidei vi legum praesumitur esse male fidei.
- 29. Omnes fructus post litis contestationem perceptos, aut percipiendos possessor restituere tenebitur, si argumenta contra ipsum allata eundem quasi cogant credere rem talem alienam esse.
- 30. Neque in hoc est paritas cum usucapiente.
- 31. Rationes obligantium universim possessorem ad restituendos fructus post litis contestationem perceptos proponuntur.
- 32. Uti etiam deobligantium.
- 33. Leges ejusmodi possessorem praesumunt solum esse male fidei.
- 34. Hinc possessor nullos fructus juxta omnes restituere debebit, si in lite superior evaserit.
- 35. Quando actor post contestatam litem ab hoc omnino desiterit; post aliquod verò tempus altam de novo movens, rem evicerit; possessor non tenebitur restituere fructus à primae litis contestatione usque ad alterius contestationem perceptos.
- 36. Cum praesumptio male fidei cum ipsius litis cessatione cesset.
- 37. Neque obstat, quòd contestatio litis praescriptionem longi temporis impediatur.

§. VI.

Resolvitur sextum quaesitum.

Qualis restitutio facienda si male successerit bona, aut bona mala fides?

- 38. **F**ide verò ac proprie malà possidens rem aliquam, & hanc, & fructus

Hhh 3

- fructus hujus stante mala fide perceptos, tenetur restituere.
39. Lex qui scit: 25. ad finem: ff. de usuris: loquitur de fide solam presumptivè mala.
40. Fructus bona fide percepti, si adhuc existant, & necdum prescripti fuerint quando bone successit mala fides, erunt restituendi.
41. Fructus durante quidem bona fide percepti, absumpti tamen mala fide, restitui debent licet possessor exinde non evaserit locupletior.
42. Possessor ex ignorantia veri sui tituli ab initio mala fide percipiens fructus, si hos postea absumpserit, quando agnito suo titulo evasit bone fidei, fructus absumptos non tenebitur restituere.
43. Quin vno licet illos durante adhuc mala fide absumpserit.
44. Fructus antea mala fide perceptos, tenetur restituere, etsi eos absumpserit, postquam bona fide
- possessor rei & fructuum subsequentium evaserit.
45. Fructus mala fide perceptos absumentes postquam istos bona fide possidebat, non tenebitur illos compensare.
46. Suo Domino restituendi sunt omnes fructus, qui durante mala fide perierunt, si huic successerit, bona, & hæc denuo in malam degeneraverit.
47. Quid observari debeat in restitutione fructuum, si possessor collectum ex his mala fide absumptis lucrum succedente postmodum bona fide absumpserit &c.
48. Restituendi etiam erunt fructus durante mala fide omnimodè consumpti licet postmodum.
49. Mala fides Authoris non obest successorì particulari in ordine ad restitutionem fructuum bona fide perceptorum.
50. Bene autem heredi universali.

Decisio hujus dubii petenda est ex obligatione, quam habet malæ fidei possessor ad restituendos fructus à se injustè perceptos. Ut igitur solida resolutio penitenti nostro Laurentio dari queat, accurratè de natura, modo, uti & tempore, consumptorum, vel adhuc ex-

stantium fructuum erit examinandum: tunc autem videndum, qualem obligationem injusto hoc suo modo agendi in ordine ad restitutionem incurrerit. Quia autem variaz ac diversæ circumstantiæ evenire possunt, hinc pluribus §§. præfens controversia elucidanda erit.

§. I.

Resolvitur primum Quæsitum.

An possessor malæ fidei teneatur restituere fructus consumptos, è quibus non evasit diutor?

Mala fides cum bonæ fidei sit opposita, illius natura ex descriptione

scriptione bonæ fidei non difficulter erui poterit: habetur autem in *Lege bonæ fidei: ff. de Verborum significationibus: bonæ fidei emptor esse videtur, qui aut ignoravit eam rem alienam esse; aut eum, qui vendidit, jus putavit vendendi habere.* Ex hoc inferimus, malæ fidei emptorem fore, qui non ignoravit eam rem alienam esse, neque putavit, eum, qui vendidit, jus vendendi habere; eò quòd optimè sciverit, rem emptam nec sub dominio, nec sub administratione vendentis esse, ita ut huic nullum jus rem talem vendendi competat. Item mala fides est iudicium, quo quis iudicat sibi non competere jus aut facultatem, aliquam rem accipiendi, aut retinendi, & tamen hanc accipit aut retinet. Item quando quis iudicat quidem sibi competere jus ad talem rem, tali tamen iudicio, quod in errore, vel ignorantia culpabili sit fundatum: hætenus dicta sunt de verè bona, aut mala fide; præter quam datur adhuc alia jure tantum præsumpta mala fides, uti etiam bona.

2 Ex hoc facile colligitur discrimen interverè bonam, & verè malam fidem; & bonam & malam fidem ex jure tantum præsumptam. Vera enim ex propria conscientia uniuscujusque dependet, minimè autem ex præscripto ipsius juris. Si enim justè credam rem hanc esse meam, sum bonæ fidei: & si credam esse illam alienam, sum malæ fidei; ergo verè bona fides vel mala

non dependent à præscripto juris. Ex juris autem præscripto dabitur mala fides: quando leges ob errorem juris possessorem ab iis excludunt, quæ communiter bonæ fidei possessor consuevit assequi: afficiunt ex opposito iis, quæ adversus malæ fidei possessorem sunt jure statuta.

Advertimus etiam: posse alium quem toto illo tempore, quo rem quandam possidet, fuisse in bona, vel malafide: aut quodam tempore in bona; quodam autem in mala fide: item ab initio in bona, & postea in mala; vel vicissim.

Certum itaque est, possessorem in omni illo casu, & ad omne illud restituendum esse obligatum, ad quod reddendum obstrictus agnoscitur bonæ fidei possessor. Itaque instar hujus debet una cum re suo domino restituere fructus adhuc pendentes, nec non etiam perceptos, tam formaliter quam æquivalenter extantes: omne enim illud domino est restituendum, quod non est possessoris, sed veri domini: atqui omnes fructus rei alienæ non sunt ipsius possessoris, sed Domini: ergo. Idem constat ex *lege si fundum: cod. de rei vindicat: nec non ex consensu Sylvest. Gab. Paludani, Medina, Navarri, Sanchez lib. 2. cap: 23. n. 97. & 227. Palao de Just. in genere: disp. unica pu. 24. §. 10.* quia autem subinde contingit, ut possessor aliquos fructus ex re aliena non percipiat, quos tamen ipse Dominus, si rem suam sibi habere

beret

bere licuisset, percepisset: aut vicissim ipse possessor aliquos percipiat, quos Dominus non percepisset. Hinc quid de restitutione similium fructuum tenendum examinare debemus.

5 Dico 1. Possessor male fidei etiam illos fructus tenetur restituere, à quibus consumptis ille ditior non evasit, ita contra Covarruviam *Reg. peccatum 2. p. 6. n. ult. Vasquez de restit. cap. 5. §. 1. dub. 12. n. 78. §. 79. Sayrum in clavi regia lib. 10. tract. 2. cap. 3. n. 24. defendunt Molina to. 3. de Just. disput. 725. n. 4. Lessius lib. 2. cap. 12. dub. 17. n. 120. Rebellus de obligat. lib. 2. de restit. q. 5. n. 4. Sanchez lib. 2. in Deoal. cap. 23. n. 130. Layman.*

lib. 3. summe tract. 2. cap. 4. n. 14. Prob. possessor male fidei optime scivit, hos fructus à se reddendos esse suo Domino: ergo si illos non reddidit, commisit injuriam in dominum & damnum hac ratione illatum tenetur compensare, si tales fructus redditus domino non perissent.

Prob. 2. Quilibet res fructificat domino suo: ergo Dominus percipere debuisset fructus, qui ex illius re provenerunt: ergo si possessor ex mora culpabili reddere omisit, & fructus dein vel ab illo consumpti, vel alia ratione perierunt, casu eodem apud dominum non destruendi, reparare hoc damnū debet male fidei possessor.

§. II.

Resolvitur secundum quæsitum.

Quid faciendum, si illos fructus ex re à se possessa ipse Dominus non percepisset?

6 Dico 1. ejusmodi absumpti fructus erunt etiam suo Domino restituendi, licet iste illos non percepturus fuisset, si res illi sua non fuisset ablata. Ita authores citati pro priore conclusione: & prob. rationibus iisdem, queis stabilivimus priorem: etsi enim res apud Dominum suum existens hos fructus non protulisset, quia tamen de facto eosdem protulit, spectabunt illi ad Dominum: Prob. 1. *ex Leg. cum hereditas: 56. ff. de petitione hereditatis:*

P. 2. quilibet res fructificat Domino suo,

Prob. 3. si possessor male fidei excusatus à restitutione horum fructuum foret, ratio esset, quia non obligaretur ex re accepta, cum nulla res aliena apud eundem ponatur existere formaliter, aut equivalenter: nec etiam ex injusta acceptione, seu damnificatione Domini; cum hic non habeat ex hoc minus quid in bonis suis, eo ipso, quod eosdem non percepisset: sed hæc ratio nulla est: prob. m. Dominus habet minus quid in suis bonis: prob. licet hos fructus non haberet, si res in ipsius possessione mansisset, eo quod non fuissent pro-

progeniti, quia tamen domini res apud alium existens produxit hos fructus, simpliciter illi spectant ad Dominum rei: ergo si hos non habet, minus quid in suis bonis habet, quam quod debeat habere.

Confir. si possessor male fidei rem alienam à fructibus diversam ita absumpsisset, ut ex hoc locupletior non evasisset, ad valorem illius restituendum esset obligatus: ergo pariter erit, si fructus ita absumpsit: prob. conf. hi fructus etiam fuerunt veri Domini, cui ipsa res: ergo si rei valorem debet restituere, debet etiam valorem fructuum.

Conf. cum fructus hujus alienae rei possessor culpabiliter non restituit suo Domino, circa illorum retentionem committitur nova iniustitia in Dominum privando istum suis fructibus: ergo &c.

Ob. 1. contra haec tenentem dicta: haec conclusio vel habet etiam locum in fructibus inhonestè perceptis, vel solum honestè: neutrum potest dici. R. neg. mi. & dico, eandem etiam procedere de fructibus inhonestè perceptis, si veri sint fructus rei alienae.

7 Ob. 2. potest male fidei possessor singularem diligentiam & communem majorem adhibere: ergo saltem taliter percepti fructus non erunt restituendi, R. neg. quia etiam sic sunt veri fructus rei ad Dominum spectantis, quae consequenter fructificat Domino suo.

8 Ob. 3. Ejusmodi fructus saltem non erunt ex integro restituendi.

Prob. qui alienas segetes accendit, non tenetur integrum illarum valorem restituere: ergo etiam nec iste. R. disparitatem esse, quia fructus in nostro praesenti casu non erant solum in spe, sed in re: segetes autem erant tantum in spe.

Ob. 4. ponamus, quod possessor male fidei perceperit fructus ex melioramentis sua industria & expensis circa rem alienam factis: saltem hos non debet, restituere: ergo &c. R. si melioramenta fuerunt talia, ut posita accrescant, & transeant in dominium veri domini, etiam illos fructus esse restituendos: prob. hoc posito melioramenta rei spectant ad Dominum: ergo si melioramenta fructus istos protulerunt, etiam res Domini illos fructus protulit; ergo erunt Domini.

Urgebis. si sunt reddendi domino fructus provenientes ex melioramentis, quae accesserunt Domino: non autem, qui prognati ex melioramentis aliis; ergo debent aliqua melioramenta spectare ad Dominum, alia autem non; sed non potest dari regula, ex qua dignosci possit, quanam melioramenta spectent ad Dominum rei, quae verò non? R. meliorationes, quae solo inhaerent, & à fundo separari non possunt, ad Dominum pertinere: ex opposito, quae proveniunt ab extrinseco & absque ullo incommodo à fundo separari possunt, possessori esse assignandas.

Ob. 5. forum conscientiae solum
l ii aqua-

æqualitatem respicit, ut scilicet tantum restituatur ex re ablata, quantum eâ non ablata dominus erat habiturus: ergo non datur obligatio ad restitutionem augmenti fructuum, quod dominus non erat habiturus. Prob. conf. hac ratione fieret dominus locupletior, & haberet plus in suis bonis, quam ex ipsa re habuisset. R. con. ant. dist. conf. non datur talis obligatio, si dominus illos fructus non esset percepturus, licet illos possessor male fidei perceperit, neg. conf. si eos etiam possessor male fidei non perceperit: tranf. conseq. ratio est, quod quælibet res fructificet Domino suo, ex quo sequitur, quod non habeat plus, quam quod debeat habere.

¶ 12 Obji. 6. ratio pro conclusione adducta solummodo probat; quod soli veri fructus, quales sunt oleum, vinum &c. sint restituendi, quando à possessore male fidei sunt percepti, non autem ex illa sequitur, quod etiam pecuniarii reditus locationis sint Domino restituendi, quando constat, dominum talem domum non fuisse locaturum aliis: ergo &c. prob. a. tale locationis pretium non est furtivum sed in ipsius furis dominium transit. R. n. ant. pretium enim pro elocatione acceptum verus quidam fructus rei elocatae censetur esse; ergo etiam transit in dominium veri Domini: cum ergo possessor male fidei rem talem alteri elocans sit vera causa, ut pretium hoc, seu fructus non

perveniat ad suum Dominum, i. deo hoc lucrum cessans erit ab eodem restituendum vero domino.

Urgent: si depositarius utatur pecuniis depositis, & ex illorum elocatione lucrum acquirat, non tenetur hoc lucrum deponenti restituere: ergo neque elocans domum alienam tenebitur vero Domino pretium locationis restituere: R. con. ant. neg. conf. disparitas est, quod pecunia, ex se sit infrugifera, & lucrum exinde proveniens sit merus fructus industrialis: econtra domus apta ad inhabitandum censetur esse frugifera, & pretium locationis fructus illius.

¶ Obji. 7. Restitutio oritur ex ratione damni dati vero Domino: si autem Dominus tale lucrum non esset percepturus, nullum damnum ex hoc passus fuit: ergo possessor non debet tales fructus restituere, R. dist. ant. restitutio unice & dantaxat confurgit ex damno dato vero domino, nego: ex hoc, & simul ex re accepta: con. ant. & ne. onf. elocans domum vel rem frugiferam accepit fructus ad Dominum spectantes: ergo obligatur ex re accepta. Secundò per hoc ipsam, quod illi fructus, quibus hoc modo privatur, ad Dominum pertineant, & istis debeat carere, patitur aliquod damnum.

¶ Dico 2. Quod si possessor male fidei respectu rei frugiferae fuisset in bona fide intuitu fructuum, invincibiliter judicans eos ad se, non autem ad dominum spectare, & illos

illos absumpisset, quin fuerit ex hoc redditus locupletior: probabilius ad taliter consumptos fructus restituendos non foret in conscientia obligandus: ita Lugo *de rest. disp. 17. sect. 3. num. 53.* Idem tenendum, si sciverat eos spectare ad Dominum, in mora tamen graviter culpabili eosdem restituendi non extiterit. Prob. in tali casu non poterit obligari ex re accepta, uti patet, nec ex injusta formaliter acceptance: prob. in his circumstantiis nullam injuriam voluntariè in-

tulit: ergo ad nihil obligari poterit, cum sola formalis & voluntaria damnificatio ad restituendū obliget.

Quæ tamen hic asserimus, intelligenda sunt de casu in quo nec dominus eos fructus percepturus esset: quatenus etenim dominus eosdem percepturus esset, eatenus damnum hac ratione datum eidem compensandum erit, cum quilibet injustus possessor reparare domino teneatur omne damnum, & lucrum cessans ex injusta rei alienæ detentione vero Domino eveniens,

§. III.

Resolvitur tertium quæsitum.

Quid faciendum, si verus dominus fructus verosimilius ex re sua percepisset; ipse autem injustus possessor illos non percepit?

17 **D**ico primo, si possessor male fidei aliquos fructus non percepit; eosdem tamen verosimiliter percepisset dominus ex sua re, si hæc non injustè eidem fuisset ablata: ad tales compensandas obligatus in conscientia possessor erit, ita nobiscum sentiunt Molina *Disp. 723. num. 1.* Rebellus *lib. 2. q. 1. n. 1.* Navarrus *lib. 4. de Restit. cap. 1. dub. 5. num. 34. & 35.* Sayrus in Clavi Regia *lib. 10. tract. 2. c. 3. num. 2. & 22.* Lessius *lib. 2. cap. 12. dub. 17. n. 116.* Sanchez *lib. 2. cap. 23. num. 119.* Laym. *lib. 3. sect. 5. tract. 2. cap. 4. in fine.* Prob. concl. *ex lege fructus: ff. de rei vindicat. & lege domini Cod. eodem tit. item ex Regula 78. ff. de reg. Juris: ibi generaliter. cum de fraude disputatur, non quid habeat actor, sed quid per-*

adversarium habere non potuit, considerandum est.

Prob. 2. omnis injustus possessor jure naturali obligatur ad servandum Dominum indemnem, quantum hoc fieri potest: ergo etiam compensare fructus, quos Dominus verosimiliter ex re sua interea percepisset. Prob. conf. si hoc omitatur, non servabitur dominus indemnis, quantum fieri potest: ergo &c.

Obji: 1. non potest dici, an etiam fructus illos compensare debeat male fidei possessor, quos ipse non percepit, percepturus tamen erat verosimiliter ipse dominus sua singulari & non tantum communi industria: R. cum Sanchezio, Covarruvia, Lessio Lugone affirmativè. Quod etiam procedit, etiam si illos

lil 2

fructus

fructus absque sua negligentia possessor non perceperit, ratio primi est, quod etiam in hoc damnificatus fuerit dominus, & lucrum aliquod eidem ex culpa iniqui possessoris decesserit.

19 Ratio secundi est, quod obligatio reparandi hoc damnum ex carentia fructuum aliàs percipiendorum proveniens fundetur in priore injusta usurpatione, ac detentione rei alienæ: ne utiquam autem confurgat ex culpa negligentia in colenda re aliena commissa. Ita Sanchez *lib. 2. in Decalog. c. 23. n. 121.*

20 Ob. 2. potuit contingere, ut Dominus plures quidem fructus ex sua re percepisset, quam ipse injustus possessor, non tamen licite ac honestè, eò quod sua re ad fines illicitos, & minus honestos usus fuisset: vel igitur etiam hi restituendi erunt, vel non? R. tales ut restituat possessor, obligari non poterit. Constat responsio ex lege *fructus non modo 34. ff. de rei vindicat: ibi fructus non modo percepti, sed qui honestè percipi potuerunt, restituendi sunt.*

21 Ob. 3. Decius *regula generaliter 78. ff. de reg. Juris* ait, nunquam attendi singulare interessè actoris, sive domini rei: ergo quod singulari sua industria hic erat acquisiturus, non debet attendi in restitutione fructuum.

Conf. valor mercium desumitur ex communi iudicio hominum: ergo etiam mensura in restituendis fructibus observanda, communi,

atque ordinariæ industriæ est commensuranda, non autem extraordinariæ ac singulari hujus particularis domini. R. ad textum & regulam generaliter, quod hæc n. 17. superius à nobis de verbo ad verbum adducta, de hoc nullam mentionem faciat. Ad confirmationem Respondeo, sit quod mercium pretium ex communi æstimatione hominum, non autem ex singulari domini iudicio sit determinandum: à modo autem, quo taxandus est valor mercium, non est desumenda mensura, in restitutione fructuum observanda; cum hujus fundamentum sit damnum domino emergens, & lucrum cessans: ergo domino restituendum erit verum commodum, quod ipse ex re sua ratione suæ singularis industriæ fuisset aliàs percepturus.

Obii. 4. Cum res aliena sepius 22 apud malæ fidei possessorem non maneat, sed ad tertium transeat, non poterit dici, an compensatio fructuum ab hoc tertio vel à priore malæ fidei possessore sit facienda: ergo &c. R. si res aliena in tertium mala fide fuerit translata & apud hunc existens nullos fructus proferat, prolatura tamen aliquos apud suum Dominum; juxta Sanchezium *lib. 2. in Decalogum cap. 23. n. 124.* horum compensatio à primo possessore facienda erit, eò quod iste hujus damni existat Auctor, in quantum rem alienam usurpavit: quamdiu enim talis res existet, tandiu obligatio compenlandi ta-

les fructus aderit, eò quòd tamdiu etiam suo domino fructificaret: citat pro hac sua opinione Rebellum de Justitiap. 1. lib. 2. q. 5. n. 3. Molinam tom. 3. de Just. p. 2. Disp. 723. n. 1.

23 Dico 2. Quæ hætenus de restitutione fructuum statuimus, ante omnem sententiam judicis executioni danda esse. Prob. hæc obligatio non habet rationem cujusdam pænæ, sed ex ipso jure naturali con-

surgit, quia tenetur dominum servare omni modo indemnem: sed hoc fit per restitutionem dictorum fructuum: ergo &c.

Dico 3. Possessor etiam malæ fidei non tenetur restituere fructus merè industriales. Ita communis. Prob. soli fructus ex re aliena provenientes sunt hujus domino restituendi; atqui fructus merè industriales non sunt fructus rei alienæ: ergo non sunt restituendi.

§. IV.

Resolvitur quartum quæsitum.

Num etiam restituendi sint fructus, quos nec ipse possessor malæ fidei percepit, nec dominus ex re habita percipisset, si tamen illi absolute potuissent percipi?

25 Dico: in foro conscientie non datur obligatio restituendi fructus, qui vel à possessore, vel à domino rei diligentia communi, vel etiam singulari industria absolute percipi potuissent, casu quo illos nec possessor perceperit, nec Dominus, si rem habuisset, illos percepturus fuisset. Ita nobiscum sentiunt Angelus, Sylvest. Medina, Rebellus, Sayrus, Ludovicus Lopez, Thomas Sanchez loco cit. n. 118. Lugo de Restit. fructu. Disp. 17. sect. 3. nom. 44.

Prob. concl. ad similes fructus restituendos neque datur obligatio ex re accepta, cum ponatur illos non accepisse: neque ex injusta acceptione. Quod prob. si ipse Dominus non percepisset hos fructus, licet pro illis nihil restituatur, nul-

lum tamen damnum eidem exinde emergit, neque lucrum cessans, ergo non datur obligatio ex injusta acceptione: prob. conf. justitia duntaxat obligat ad servandam æqualitatem ita, ut dominus ex injustitia alterius nullum damnum patiatur: atqui in dato casu nullum damnum patitur, ut patet consideranti: ergo &c.

Conf. morosus debitor in foro conscientie duntaxat obligatur ad restituendum creditori damnum emergens aut lucrum cessans, quod lucrum creditor judicatur verè percepturus, si tempore constituto eidem solutio fuisset facta. Neque haberi solet ratio lucri, quod poterat absolute quidem percipere, percepturus tamen non fuisset.

Obji. 1. In foro externo possessor

lii 3

for

for male fidei tenetur etiam restituere fructus, qui potuissent honestè percipi, licet percepti non fuerint, à possessore vel à Domino percepti non fuissent. Ergo etiam in foro conscientia: prob. ant. ex lege 33. lege 62. §. 1. ff. de rei vindicatio: lege 5. Cod. eodem. lege 39. §. 1. ff. de legatis 1. lege 10. §. 20. ff. que in fraudem creditor: R. con. ant. neg. conf. ratio est, quòd restitutio talium fructuum in penam commissæ iniustitiæ possessori male fidei statuta fuerit: pena autem ante sententiam condemnatoriam, aut saltem declaratoriam criminis non sit perfolvenda: forum autem internum solam æqualitatem iustitiæ commutativæ respicit; hæc autem non plus aliquid exigit, nisi ut

dominus integrè in illum statum restituatur, quem haberet, si nulla res eidem fuisset ablata, hoc autem fit, licet prælati fructus nequam restituantur.

Ob. 2. quæ jura pro foro externo decernunt esse restituenda à possessore bonæ fidei, etiam procedunt in foro interno: ergo etiam in hoc procedunt, quæ ut facienda à possessore male fidei decreverunt: R. disparitatem esse, quòd jura agentia de possessore bonæ fidei nulli præsumptioni innitantur, & solam æquitatem naturalem attendendo nullam penam decernant: contrarium evenit in statutis pro male fidei Possessoribus, in quibus commissam culpam volunt punire.

§. V.

Ad quorum fructuum restitutionem obligandus possessor fidei præsumptivè solùm male?

28 **C**UM facta litis contestatione vi legis certum 22. Cod. de rei vindicatione: etiam bonæ fidei possessor præsumatur à Juribus incipere ex illo tempore esse male fidei, hinc ad quos fructus restituendos verò domino post rem evictam in conscientia ejusmodi possessor obligetur, examinandum superest. Hoc ipsum, cum pariter per denuntiationem, qua possessori intimatur rem esse alienam contingat vi legis si fundum 17. C. de rei vindicatio: id ipsum dubium de hoc casu moveri poterit.

Dico 1. quando post litis contestationem comparens Dominus talia argumenta contra possessorem exhibet, ut prudentis arbitrio possessor quasi cogatur, ut judicet rem à se hæctenus possessam alterius, & non suam esse, tunc erit male fidei; & perceptos ab illo tempore fructus, imò & percipiendos, etiam si locupletior exinde non evelerit, eo modo, quo alius possessor male fidei, restituere debet, ita sentiunt Joannes Garcias de expensis c. 13. num. 13. sine & latius num. 45. & 46. Palao de Just. Disp. unica p. 24.

p. 24. §. 8. num. 2. citans Garciam, Menochium, Sayrum Petrum Navarrum Molinam t. 2. disp. 566. Rebellum de Just. i. p. lib. 2: q. 5. n. 9. habetur in lege certum 22. cod. de rei vindicat item in lege qui bona fide 23. ff. de acquirendo rerum dominio: ibi tamdiu acquirit ei (inquit Vipianus) quamdiu bona fide servit ceterum si ceperit, scire hunc alienum esse, vel liberum, videamus, an ei acquirit? questio in eo est, utrum initium spectemus, an singula momenta: *Magis est, ut singula momenta spectemus.* Nec non in lege bone fidei 48. in contrarium ff. eodem.

Confirmatur hoc ulterius ex cap. si virgo 34. q. 2. ibi tamdiu quisquam bone fidei possessor rectissime dicitur quamdiu se possidere ignoravit alienum: cum vero scierit, nec ab aliena possessione recesserit, tunc male fidei possessor perhibetur. Ratio est, quod in tali casu re ipsa possessor ex bonæ evadat malæ fidei possessor. Prob. 2. in lege 23. *Et lege 48. ff. de A. R. D.* traditur singulis momentis bonam fidem spectandam esse, nec fructus suos facere posse eum, qui cognovit rem esse alienam, atqui talis hoc rescivit, ergo &c.

30 Dices: usucapio procedit, modo aliquis possessor ab initio ignoraverit, rem esse alienam: ergo etiam in presenti casu sufficit, R. eum D. Gletle disparitatem inter hanc & illam esse, quod usucapio sit unica, & hinc unicum etiam initium desideret, tempus scilicet acquisitionis. Econtra acquisitio fru-

ctuum est multiplex, eò quod fructus & distinctis vicibus fructus redeant, & hinc plura quoque initia requirunt, & toties bonam fidem exigunt, quoties se nova occasio offert percipiendi aliquos fructus *Lege 48. §. 1. ff. de A. R. D.*

Minor controversia est, an hoc ipsum dicendum, quando mota aut contestata lite tam convincentia argumenta à comparente domino non proposita; res tamen à movente litem evicta tandem fuerit, qui affirmativam cum P. Illung: tract. 4. Disp. 3. q. 1. art. 8. n. 52. & communi aliorum sententia defendunt, afferunt pro se *legem 25. §. 7. ff. de herediatis petitione*: ibi: quoniam post litem contestatam omnes incipiunt male fidei possessores esse: quin imò post controversiam motam, (hoc est fictione Juris) quamquam enim litem contestatio fiat in senatus consulto, tamen post motam controversiam omnes possessores pares fiunt, *Et quasi prædones tenentur: Et hoc jure hodie utimur: caput enim scire rem ad se non pertinentem possidere se is, qui interpellatur.* Hæc tamen locum duntaxat ex mente horum Authorum habent, *re evicta*; ad mentem legis 25. §. 2. ff. de usuris. ibi bone fidei Emptor quo ad percipiendos fructus intelligi debet, quamdiu evictus fundus non fuerit.

Prob. 2. Quando lis mota, vel etiam contestata fuit, tunc etiam in bonæ fidei Possessore jus, & dominium rei, nec non fructuum suspenditur, ut postea, qui penden-

te lite producti fuerunt, una cum re per sententiam iudicis restituantur illi, qui rem evicerit: ergo si movens litem, in hac superior e-valet, possessor interea tantum erat habitus ut administrator rei alienæ, obligatus ad hanc cum fructibus pendente lite perceptis suo domino restituendam, vel in se, casu quo necesse fuerint absumpti, vel in æquivalenti, si ex eo quod non fuerint aservabiles, interea à possessore absumpti fuerint.

32 Contrariam huic communi opinionem amplectuntur Joann. Garcias de expensis cap. 23. n. 13. § 14. item n. 45. § 46. Thomas Sanchez Palao cit. §. 8. n. 4. in quantum illi volunt re evicta possessorem ad perceptos interea fructus à Judice solummodo tunc obligandum, quando in contestatione litis eas circumstantias litem movens adduxerat ut prudentis arbitrio res aliena esse iudicata fuerit. Probant hoc ex lege si fundum: 17. cod. de re vindicat: ibi tam fundum vestrum constitutum probantibus, quam fructus, quos cum mala fide percipisse fuerit probatum aditus præses provincie restitui jubebit atqui non fuit probatum, possessorem mala fide percipisse fructus post litis contestationem, nisi argumenta fuerint talia, ut prudentis iudicio censeatur possessa res esse aliena: ergo non semper post litem quomodocunque contestatam & re evicta possessor jubendus est restituere fructus interea perceptos.

Dices quia jura § citati pro com-
33 muni sententia superioris textus asserunt talem etiam bonæ fidei possessorem evadere malæ fidei, quando lis eidem fuerit contestata, ex his ipsis probatur sufficienter, quod sit malæ fidei possessor post litem contestatam: ergo R. dist. probat, quod re ipsa, & verè sit malæ fidei possessor, neg. probatur, quod sit, talis præsumptivè & ex juris præsumptione, con. ant. & nego suppositum, quod textus legis citate: si fundum: loquatur de possessore fidei præsumptivè solum, non autem verè, ac re ipsa mala.

Ex his in utramque partem mi-
34 litantibus rationibus qualibet ex adductis sententiis apparet probabilis: interim tamen certum, & indubitatum ab omnibus habetur, si possessor vicerit, & res evicta non fuerit, nullam obligationem restituendi interea perceptos fructus possessori imponendam esse. Ratio est, quod lis mota, & contestata bonam fidem non impedit ante rem evictam, vi legis: qui scit: ff. de ujuris § leg. si fundum Cod. de rei vindicat. Quia autem evenire potest, & sæpius etiam evenit, ut actor post motam, & contestatam litem à prosecutione suæ actionis desistat; post aliquod autem tempus posterius denuo talis lis circa eandem rem intendatur; & hæc demum evincatur; hinc movetur quæstio, an supposita communi sententiæ possessor restituere debeat omnes fructus à tempore primo-

mo contestata litis usque ad evictionem rei perceptos? ad hoc dubium.

35 Dico possessorem talem ad hæc obligari nequam posse, ita sentiunt. Ripa in lege 2. num. 29. Cod. de edendo. Antonius valla de Rebus dubiis quest. 15. Palao num. 6. loci cit. Prob. non obligatur ad hoc ob veram malam fidem; neque ob præsumptivè duntaxat malam fidem: ergo &c. Secundum membrum probatur: præsumptio malæ fidei cessavit cessante instantia: ergo &c. prob. ant. cessante fundamento hujus fidei præsumptivè malæ cessat etiam fides mala; sed hoc fundamentum cessavit: prob. m. fundamentum fidei præsumptivè malæ est sola instantia & prosecutio semel motæ litis: atqui hæc instantia cessavit desistente actore à prosecutione intentatæ litis: ergo &c.

Conf. præsumptio malæ fidei pendebat à contestatione in illa lite facta: ergo si contestatio litis est sublata, præsumptio quoque malæ fidei est sublata: prob. conf. ex lege cum lite mortua: ff. Judicatum solvi. In hac lege asseritur quod perempta instantiâ Judicii, censeatur lis non fuisse mota; & quo ad litis ordinationem, & quoad omnia ab illo judicio pendentia: ergo si præsumptio malæ fidei pendebat ab instantia litis, hæc sublata etiam præsumptio cessavit.

36 Ob. adversarii: possessor malæ fidei est obligandus ab illo tempore, à quo est in mala fide: ergo

si jam cepit esse in mala fide, quando prima lis fuit contestata, perceptos ex illo tempore fructus debet restituere; ant. constat. ex lege certum. cod. de rei vindicat. leg. 3. cod. de condict. §. 2. Instit. de officio Judicis &c. R. dist. ant. est obligatus ab illo tempore, quousque continuatur præsumptio malæ fidei, con. etiam postquam hæc præsumptio cessavit, neg. ant. & dist. conf. ergo si jam cepit esse in mala fide, debet fructus restituere, si illa præsumptio adhuc duret, con. si fuerit sublata, neg. conf. allati in probatione textus optimè probant, quòd mota, & contestata lite incipiat fides præsumptivè mala: iidem autem non asserunt, quòd hæc præsumptio etiam duret, postquam judicii instantia fuit perempta.

Urgent: mala, ex præsumptione juris inducta, fides non pendet ex prosecutione inchoatæ semel instantiæ: ergo licet ista non amplius continuetur, subsistet tamen adhuc fides præsumptivè mala: prob. ant. actor non semper desistit à prosecutione instantiæ, eò quòd diffidat suæ causæ, sed alias etiam ob causas: ergo &c. R. neg. ant. in prob. con. ant. neg. conf. ratio est, quòd peremptio fidei præsumptivè malæ ex litis contestatione orta dependeat ex cessatione ipsius prosecutionis, unde unde demum, & ex quibuscunque motivis hæc evenit.

Urgent. si possessor litis contestatione fuit semel inquietatus, li-

Kkk

cet

cet actor ab instantia illius deire-
rit, poterit tamen possessor non uti
longi temporis prescriptione: er-
go mala presumptivè fides adhuc
durat post lris contestatæ abrup-
tionem: ant. habetur in *lege 1. Cod.
de prescript. longi temp. R. dispa-*

ritatem inter unum & alterum de-
fumi ex dispositione legum, quæ
aliter de mala fide in ordine ad pre-
scriptionem, quam in ordine ad re-
stitutionem fructuum post cessa-
tionem lris contestatæ faciendam,
disposuerunt.

§. VI.

Resolvitur sextum quæsitum.

*Qualis restitutio facienda, si male successerit bona, aut
bona mala fides?*

38 **D**ico: qui fide verè ac propriè
malàrem alienam retinet, an-
te evictionem & rem tenebitur re-
stituere & fructus, quos stante
mala fide percepit; licet ab initio
fuerit bonæ fidei: consequenter in
istis non solum initium spectandum
est. Ita præter alios docent Sayrus
Clavi Regia lib. 10. tract. 2. c. 2. n. 2.
Petrus Navarra lib. 3. de restit. cap. 4.
par. 3. dub. 1. num. 144. Molina to. 2.
de Just. disp. 569. versu quando ali-
quid: §. t. 3. part. 2. disp. 715. num. 1.
Rebellus de Just. 1. p. l. 2. q. 5. num. 5.
Sanchez. lib. 2. in Decalog. cap. 23.
num. 152. Fachinæus lib. controvers.
cap. 59. Palao de Just. in genere Disp.
unica p. 24. §. 8. num. 2.

Prob. conc. ex lege. Qui bona
fide 23. ff. de acquirendo rerum domi-
nio: ibi Jurisconsultus Ulpianus ait:
tandiu acquirit ei, quamdiu bona fide
servit: ceterum si scierit, hunc alienum
esse vel liberum: videamus, an ei ac-
quirat? questio in eo est: utrum ini-
tium spectemus, an singula momenta:

§ magis est, ut singula momenta
spectemus. Sed si singula momen-
ta sunt spectanda, quando desit
pro momento bona fides, non am-
plius serviet: ergo &c. Idem pro-
batur es iis, quæ habentur in *lege
bonæ fidei 48. in contrarium ff. de
acquirendo rerum dominio.*

Consonat etiam cap. si virgo 34.
q. 1. ibi: tandiu quispiam bonæ fidei
possessor rectissime dicitur, quamdiu se
possidere ignorat alienum: cum virò
scierit, nec ab aliena possessione re-
cesserit, tunc mala fidei possessor per-
hibebitur.

Ob. in lege qui scit 25. ad finem ff. 39
de usuris: bonæ fidei emptor quoad
fructus percipiendos intelligi debet,
quamdiu evictus fundus non fuerit.
Ergo licet supervenerit mala fides;
sitamen res evicta non fuerit, non
debeant fructus interea percepti
restitui. R. hanc legem loqui de
casu quo bonæ fidei ob contesta-
tionem lris supervenerit fides præ-
umptivè mala; non autem ibi ser-
monem

monem esse de casu, quo aliquis veram notitiam acquisivit, quod res non sit sua. Vide super hoc Thomam Sanchez lib. 2. in Decal. c. 23. num. 173. Ratio autem ita interpretandi legem, ex eo petitur quod in hac mentio de evictione in iudicio fiat.

40 Dico 2. si fructus bona fide percepti adhuc formaliter in se, vel in æquivalenti existant, quando possessor incepit esse male fidei, etiam istos suo Domino restituendos esse, nisi jam præscripti fuerint. Ita de Lugo *de restit. fructuum Disp. 17. sect. 3. num. 68.* prob. qualibet res est restituenda comparanti suo Domino: & fructus isti spectant ad verum Dominum, si necdum fuerint præscripti: ergo sunt illi restituendi: & damnum ex omissione restitutionis domino eveniens possessori ratione injustæ detentionis imputandum erit.

41 Dico 3. qui fructus durante quidem bona fide percepit, illos autem absumpsit, dum erat male fidei, debet illos compensare, licet ex illorum absumptione non evaserit locupletior. Prob. talis voluntarie absumendo rem alienam damnificavit scienter verum Dominum: ergo ex injusta acceptione ad reparandum hoc damnum erit obligatus.

Dico 4. de fructibus, quos durante adhuc bona fide possessor absumperat, & exinde locupletior evaserat; eo modo quoad illorum restitutionem discurrendum est,

quem observandum diximus in casu de restitutione fructuum à possessore fidei constanter bonæ, facienda: ratio est, quod dentur in hoc casu eadem circumstantiæ, quæ in priore.

Dico 5. si possessor ab initio, ex justo titulo erat verus Dominus rei possessæ, ex ignorantia verò hujus tituli mala fide fructus illius percepserat; postea autem de suo titulo certior factus, perceptos antea mala fide fructus absumpsit bona fide, ad nullam restitutionem obligari poterit: prob. talis possessor non obligatur ex re accepta, cum fructus suos, ex sua scilicet re provenientes absumens, ex aliena non evaserit locupletior: neque ex injusta acceptione: prob. hoc 2. membrum: licet durante adhuc mala fide retinendo fructus, opinione sua alienos, habuerit voluntatem damnificandi alium (cujus scilicet putabat esse illam rem) quia tamen res illa revera non erat alterius; ideo effectivè nullum damnificaverat: ergo cum solum damnum effectivè datum reparari debeat, in hoc autem nullum effectivè datum fuerit; hinc non adest obligatio ejusdem restitutionis.

Dico 6. etiam in hoc casu durante adhuc mala fide fructus perceptos absumperit, ab omni tamen restitutione excusatus erit. Ratio est, quod res suas, seu suos fructus, absumendo, nullum effectivè damnum alii euidam intulerit.

Dico 7. si possessor ab initio

Kkk 2

re ipsa

re ipsa ex defectu sufficientis tituli, & non tantum ex ignorantia quadam percipiebat fructus mala fide, licet postea ex novo quodam titulo bona fide possideat rem, & fructus in posterum producendos, obligabitur tamen restituere fructus, quos ante acquisitionem novi tituli perceperat, siue dein hos durante adhuc mala fide, siue superveniente bona absumperat. Prob. si durante mala fide omnis sufficiens titulus possessori deerat, tunc res & fructus illo tempore ex hoc producti spectabant ad alium, quam ad possessorem mala fidei: ergo debebant fructus suo Domino, & quidem statim pro tunc restitui: prob. conf. qualibet res fructificat Domino suo, & huic extrahi debet: ergo si fructus tunc percepti non fuerunt possessoris, ab hoc non possunt retineri, eò quòd taliter verus Dominus non haberet in bonis suis fructus sibi debitos, nec iniusta in istis facta damnificatio eidem fuisset compensata; ipse etiam possessor, si fructus adhuc formaliter aut æquivalenter existerent; ex aliena re evasisset locupletior.

Conf. ex eo, quòd ob novum titulum possessor postea evaserit verus Dominus rei, & fructuum ab illo tempore provenientium, solummodo inferitur, quòd fructus postea provenientes sint illius, non autem priores: ergo. Prob. ant. si rem frugiferam hodie vendam Paulo, ad hunc non pertinent fructus ante venditionem illius rei producti, sed

solum postea producendi: ergo &c. supponimus enim vi novi tituli, ratione cuius possessor bona fidei evaserat, solum dominium in rem antea iniuste retentam pro illo instanti translatum fuisse, nec fructus antea perceptos possessori venditos, aut donatos fuisse.

Dico 8. Si dominus evasit ex 45 mala, bona fidei possessor non tantum rei frugiferæ, sed ipsorum fructuum durante adhuc mala fide perceptorum: eosque postea absumat; ad nullam restitutionem obligari poterit, si ex illorum absumptione non evaserit locupletior: ita Lugo *Disp. 17. de instit. sect. 3. n. 69.* prob. absumptis hoc modo fructibus non tenetur ex re accepta, cum ponatur, non evasisse locupletior: neque ex iniusta acceptione, cum dominus nullum iniustum damnum fuerit passus: ergo neque erit aliquod damnum reparandum: si enim aliquod fuisset passus, tunc tempore absumptionis: atqui tunc nullum iniustum damnum fuit passus. M. videtur constare; non enim ipsa iniquè facta perceptio, sed subsequuta bona fide consumptio fructuum damnificaverat dominum, Prob. itaque m. eo ipso, quòd absumptio bona fide facta fuerit, nullum voluntarium iniustum, & cum formali injuria conjunctum damnum domino intendebat facere,

Conf. qui consumit fructus, vel retinet, prudenter judicans se illos consumere vel retinere ex voluntate veri domini, non agit iniuste: sed

sed hoc fit: prob. m. bona fides fecit prudenter judicare possessorem se esse verum dominum: ergo si ex sua voluntate longius tenuit, vel etiam absumpsit fructus, fecit hoc ex voluntate domini, saltem rationabiliter præsumpti.

Conf. injusta ab initio facta perceptio non amplius in tali casu influit in detentionem, aut absumptionem fructuum existente bona fide factam: ergo &c. prob. ant. à pari: licet ego furto abstuliffem alteri suos fructus; si tamen eosdem postea suo domino volens restituere, iustus fuiffem diutius apud me retinere; contigisset etiam postea, eodem casu apud me perire: nullius injuriæ, aut injusti damni ex hoc accusari possem: ergo etiam in nostro casu.

46 Dico 9. Qui ab initio ut possessor male fidei ex fructibus absumptis evasit locupletior; postea autem in æquivalenti extantes fructus bona fide absumpsit: & denique iterum male fidei possessor evasit, ille tenebitur restituere domino totum id, quod de valore fructuum ante adventum bonæ fidei perierat, eò quòd voluntariè, atque injustè illatum domino damnum ab eodem compensandum sit.

47 In restitutione autem fructuum in æquivalenti extantium, & durante bona fide absumptorum observanda erunt, quæ alibi præstanda bonæ fidei possessori diximus, quando rem à se possessam ad alium spectare intelligit: scilicet, si

omnino & totaliter durante bona fide fuerint absumpti, & possessorem non reddiderint locupletiorum: ad compensationem fructuum bona fide totaliter absumptorum obligari non poterit; sin autem adhuc in æquivalenti existerent, procedendum erit juxta principia, quæ aliquis sequitur circa obligationem, quam habet bonæ fidei possessor ad rem in æquivalenti extantem comparanti postmodum Domino restituendam.

Dico 10. si durante mala fide 48 fructus ad alium spectantes omnimodè consumpti fuerint; neque ex iis locupletior possessor evaserit; superveniente postea bona fide hanc injustam perceptionem & absumptionem nequaquam purgatas fuisse, sed illos redeunte postmodum mala fide restituendos esse. Prob. si excusaretur, tunc ideo, quia bona fides postea superveniens esset causa consumendi: atqui non est: prob. m. fructus jam ante supervenientem bonam fidem fuerunt totaliter consumpti: ergo bona postea superveniens fides non erat causa consumptionis. Major etiam constat, sola enim bona fides influens in consumptionem fructuum excusare posset.

Dico 11. si mala fides erat in 49 auctore; bona verò in successore particulari, putante rem ad se pertinere; tunc huic nequaquam mala fides auctoris oberit, nisi quatenus ex fructibus rei alienæ absumptis locupletior evaserit.

50 Dico 12. si possessor mala fidei ante litis contestationem fuerit mortuus, hæres, etiam bona fidei, ad restituendos fructus à defuncto perceptos, & ad se devolutos tenebitur. Ita *Abbas, Bartolus, cum aliis juris peritis*: Sanchez num. 155. loco cit. prob. successori universali atque immediato, qui unam cum defuncto personam representat, nocet hujus mala fides: ergo bona talis universalis, & immediati hæredis fides inficitur, & vitatur mala fide auctoris ab ipso representati: Prob. 2. vi legis 5. Princip. ff. de Calumniatoribus: & lege 38. ff. de R. J. jura neutiquam permittunt, ut ex injuria defuncti hæres lucrum sentiat: ergo si locupletior hæres factus fuerit ex fructibus à defuncto mala fide perceptis, ad restituendum id, quod ad ipsum pervenit, erit obligatus Conf. si defunctus dolo malo consumpserit fructus: siue, quia non consumpti periissent: in utroque casu obligabitur hæres universalis immediatus. prob. quo ad primum membrum. Quando rem ipsam defunctus mala fide & dolo desit possidere, tunc hæres tenetur in id, quod ad ipsum pervenit: ergo etiam tenebitur in id, quod ad ipsum pervenit, si fructus rei aliena dolo malo consumpsit: ant. constat ex lege 52. ff. de R. V.

Prob. etiam 2. membrum: si fructus fuerunt consumpti, quia aliis periissent, tunc defunctus emolumentum ex iis percepit, & hoc est

apud ipsum sine causa: sed si est apud ipsum sine causa, in id, quod ad ipsum pervenit, tenetur. arg. legis 3. Cod. de condiç. sine causa.

Prob. ulterius. Hæres defuncti succedit in omnia onera & debita sui antecessoris saltem juxta vires hæreditatis: ergo si defunctus ob suam injuriam ad omnia damna à se aliis illata se obligaverat, erit taliter etiam hæres obligatus, prout tenetur ad alia debita defuncti persolvenda.

Dices saltem non erit obligatus hæres, si defunctus ex fructibus mala fide absumptis non evaserit locupletior. Prob. non tenebitur hæres ex injusta acceptione, quia ponitur esse bona fidei: neque exre accepta, cum fructus non existant in æquivalenti apud illum ergo &c. R. n. ant. in prob. con. ant. n. conf. non enim obligatum hæredem agnoscimus ex alio fundamento quam ex obligatione solvendi omnia debita defuncti, obstricti ad damna etiam futura compensanda.

Hæc ratio modo adducta cum etiam pugnet pro successore atque hæredem mediato, hinc eandem obligationem etiam huic incumbere concludit *Lugo de Just. disp. 17. sect. 4. num. 79.*

Idem ipse Eminentissimus Cardinalis ibidem obligat ejusmodi hæredem tam immediatum, quam mediatum ut saltem juxta vires hæreditatis satisfaciat domino rei pro damnis & fructibus à bona fidei particulari successore consumptis, licet

licet iste comparenti postea domino absumptos à se bona fide fructus restituere non debeat, nisi in quantum evaserat exinde locupletior. Rationem dat, quia hoc damnum exoritur ex injustitia defuncti ad illud compensandum (licet postea primo esset futurum) obligati: ergo cum hæres omnia ista debita expungere teneatur, ad illorum compensationem erit obligatus.

CASUS XXXII.

Quo loco, & cujus expensis restitutio sit
facienda?

Sulpitius rem alienam (quam suo domino immediatè ac per se ipsum reddere ob certas rationes volebat) concessario, ut ab hoc restitueretur vero domino, tradit. Contigit autem, nescio qua ex causa, ut res ista ad creditorem non pervenerit. Quia autem concessarius ex suo reparare hoc damnum non poterat, dubitat Sulpitius, utrum ad ulteriorem restitutionem ex suis de novo faciendam sit obligatus. Occasione hujus

Q. 1. In quo loco, & cujus expensis restituendum, quod ex contractu licito debetur?

Q. 2. In quo loco, & cujus expensis facienda sit restitutio ex re accepta?

Q. 3. In quo loco, & cujus expensis facienda sit restitutio ex injusta acceptione?

Q. 4. Cuiam res pereat, quando absentis creditori missa, ad hunc non pervenit?

Q. 5. Quid nostro Sulpitio sit Respondendum?

§. I.

Scitu Necessaria.

1. Res sunt vel in specie, vel in individuo debite.	3. Personam intermediam vel creditorem, vel debitorem designavit.
2. Obligatio restituendi ex tripliciter dicitur oritur.	4. Res submissa vel jam fuit creditoris, vel adhuc ipsius debitoris.

§. II.

Resolvitur primum quaesitum.

In quo loco, & cujus expensis restituendum, quod ex contractu licito debetur?

1. Ex contractu vel eadem, vel alia restituenda res, vel penitus nova danda.

6. De;